

Міністерство освіти і науки України
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Кафедра української мови та літератури

«ОСНОВИ ВІРШОЗНАВСТВА»

(назва дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Освітньої програми:

Середня освіта (Українська
мова і література)

**Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього
ступеню:**

першого (бакалаврського)
бакалавра

за спеціальністю:

014 Середня освіта (українська
мова і література)

галузі знань:

01 Освіта / Педагогіка

Рівне – 2019

Робоча програма: Основи віршознавства
галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і
література).
3 вересня 2019 р. ____ с.

Розробник: д.філол.н., проф. Назарець В.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови та літератури

Протокол № 1 від 4 вересня 2019 року.

Завідувач кафедри _____ проф. Назарець В.М.
(підпис)

4 вересня 2019 року

Гарант освітньої програми _____ доц. Груба Т.Л.
(підпис)

4 вересня 2019 року

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного
факультету

Протокол № 1 від 5 вересня 2019 року
5 вересня 2019 року Голова _____ проф. Назарець В. М.
(підпис)

1. Вступ

Вид дисципліни	Базова
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Викладач	Назарець В.М., доктор філологічних наук, професор кафедри
Контактна інформація (телефон, електронна адреса)	azarets1@rambler.ru
Місце та час проведення консультацій	Середа, 13.00, аудиторія 2102
Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин	90
Форма підсумкового контролю	Залік

Анотація навчальної дисципліни:

Анотація

Навчальна дисципліна «Основи віршознавства» вивчається студентами спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література) упродовж четвертого семестру.

Теоретичне наповнення курсу спрямоване на ознайомлення студентів з актуальними питаннями віршознавства, основним термінологічним апаратом дисципліни. В процесі вивчення дисципліни студенти ознайомлюються з історією дослідження віршознавства та сучасними теоретичними досягненнями віршознавчої науки. Студенти отримують відомості, щодо специфіки ритмічної організації вірша, особливостей метро-ритмічної організації квантитативно-метричної, силабічної, силабо-тонічної, тонічної систем віршування, звукової організації вірша, його рими, строфіки та етапів історичної еволюції західноєвропейського та східнослов'янського віршування.

Мета навчальної дисципліни – забезпечити фахову підготовку студентів з дисципліни «Основи віршознавства», допомогти практично оволодіти літературознавчою теоретико-методологічною базою, термінологією; здатністю системно аналізувати головні тенденції розвитку віршознавства, сформувати навички сприйняття літературного фактажу через призму національних цінностей, в сув'язі з сучасними обставинами, подіями, в контексті критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною

Навчальні компетентності

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні вчителі української мови та літератури, **набувають таких програмних компетентностей** :

ПК-1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, іноземної мови, історії в практиці навчання української мови і літератури, іноземної мови, історії у закладах середньої освіти (рівень базової середньої

освіти).

ПК-4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

Програмні результати навчання

Опанувавши дисципліну «Основи віршознавства», студенти повинні досягти таких **програмних результатів навчання:**

РН-2. Пояснює особливості розвитку української мови та літератури, історичного розвитку України, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

РН-4. Застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вірш як специфічний тип художнього мовлення.

Тема 1. Вірш як специфічний тип художнього мовлення.

- 1.1. Загальні ознаки художнього мовлення.
 - 1.2. Ритмічна організація вірша.
 - 1.3. Індивідуальна своєрідність ритмічної організації вірша.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 2. Звукова організація вірша.

- 2.1. Особливості звукової організації вірша.
 - 2.2. Повтори, відмінні за характером звуків.
 - 2.3. Повтори відмінні за кількістю звуків.
 - 2.4. Повтори звуків в суміжних словах.
 - 2.5. Повтори звуків у суміжних ритмічних одиницях вірша.
 - 2.6. Художні функції звукових повторів.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 3. Римування у вірші.

- 3.1. Визначення рими.
 - 3.2. Історичне походження рими.
 - 3.3. Класифікація типів рим.
 - 3.4. Художнє значення рими.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 4. Строфічна організація вірша.

- 4.1. Визначення строфи.
 - 4.2. Основні види строф.
 - 4.3. Багатовіршові строфи.
 - 4.4. Сталі строфічні форми.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 5. Астрофічний вірш.

- 5.1. Поняття про астрофічний вірш.
 - 5.2. Двовіршова астрофічна форма.
 - 5.3. Чотиривіршова астрофічна форма.
 - 5.4. Дворядково-чотиривіршова астрофічна форма.
 - 5.5. Неримовані астрофічні форми.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Змістовий модуль 2. Основні етапи історичного розвитку вірша.

Тема 6. Народний вірш.

- 6.1. Фольклорні витоки вірша.
- 6.2. Східнослов'янський народний вірш.
- 6.3. Речитативний вірш.
- 6.4. Пісенний вірш.
- 6.5. Говірний вірш.

Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 7. Квантитативно-метрична система віршування.

- 7.1. Поняття про літературний вірш.
 - 7.2. Основні принципи ритмічної організації квантитативно-метричної системи віршування.
 - 7.3. Розміри квантитативного вірша.
 - 7.4. Логаеди.
 - 7.5. Історичне значення квантитативно-метричної системи віршування.
- Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 8. Силабічна система віршування.

- 8.1. Загальні принципи ритмічної організації.
- 8.2. Становлення силабічної системи віршування в східнослов'янській поезії.
- 8.3. Основні розміри силабічного вірша.
- 8.4. Тонізація силабічного вірша.

Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 9. Силабо-тонічна система віршування.

- 9.1. Принципи ритмічної організації.
- 9.2. Становлення силабо-тоніки в східнослов'янській поезії.
- 9.3. Метри та розміри силабо-тонічного вірша.

Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

Тема 10. Тонічна система віршування.

- 10.1. Принципи ритмічної організації.
- 10.2. Становлення тоніки в східнослов'янській поезії.
- 10.3. Розміри та форми тонічного вірша.

Література [6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, лабораторні, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Положення «Про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ECTS», контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит / залік – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену/заліку, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій,

розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання **позааудиторної самостійної роботи** студентів, є:

глибина і міцність знань, рівень мислення;

вміння систематизувати знання за окремими темами;

вміння робити обґрунтовані висновки;

володіння категорійним апаратом;

навички і прийоми виконання практичних завдань;

вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку;

самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:

відповідність технічним вимогам до індивідуального завдання;

оригінальність концепції проекту;

нові креативні вирішення сформульованої проблеми;

вміння впевнено довести результати, що були отримані в результаті виконання індивідуального завдання;

наявність якісної презентації без помилок;

оцінка, яку надала навчальна група під час захисту роботи.

«Студенту на замітку»

Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Вірш як специфічний тип художнього мовлення				
Тема 1.	Вірш як	Вивчення	Експрес [6-7,	4,5

специфічний тип художнього мовлення	лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	
Тема 2. Звукова організація вірша	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	7,5
Тема 3. Римування у вірші	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	4,5
Тема 4. Строфічна організація вірша	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, 5підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	7,5
Тема 5. Астрофічний вірш	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	4,5
Змістовий модуль 2. Основні етапи історичного розвитку вірша				
Тема 6. Народний вірш	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	4,5
Тема 7. Квантитативно-метрична система віршування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	4,5
Тема 8. Силабічна система віршування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе,	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	7,5

	заняття, огляд теоретичного матеріалу	підготовка доповіді, реферат		
Тема 9. Силабо-тонічна система віршування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	4,5
Тема 10. Тонічна система віршування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, складання термінологічного словника, есе, підготовка доповіді, реферат	[6-7, 10-19+деталізація теми у допоміжній літературі]	7,5

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену / заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену / заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Методи контролю результатів навчальної дисципліни студентів та рекомендації щодо їх оцінювання

Складові навчальної роботи	Максимальні бали за одне заняття (завдання)
1. Робота на лекціях	1
2. Усна відповідь, доповнення, робота в аудиторії	3
3. Виконання і захист практичних (лабораторних) робіт	5
4. Поточна контрольна робота	15
5. Презентація та захист індивідуальної роботи	20
6. Есе на задану тему	10

Розподіл балів, які отримують студенти під час вивчення дисципліни «Основи віршознавства»

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
4,5	7,5	4,5	7,5	4,5	4,5	7,5	4,5	7,5	7,5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової	для заліку

		роботи, практики	
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

5. Рекомендована література

1. Галич О.А. Вступ до літературознавства: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Луганськ: Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010 – 288 с.
2. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури: підручник К.: Либідь. – 2008. – 488 с.
3. Гетьманець М. Ф. Сучасний словник літературознавчих термінів. – Харків: Ранок, 2003. – 160 с.
4. Гром'як Р.Т. та ін. Літературознавчий словник- довідник: розрахований на літературозн., крит., викл і студ-в філ.у-тів./ За ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І.Коваліна, В.І.Теремка. – 2-ге вид-я, випр., доп. К.: Академія, 2006. – 751с.
5. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. – Дрогобич: Видавнича фірма "Відродження", 2008. – 488 с.
6. Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989.
7. Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984.
8. Гаспаров М.Л. Современный русский стих. Метрика и ритмика.- М., 1974.
9. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика.- Мюнхен. 1993.
10. Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975.
11. Иллюшин А.А. Русское стихосложение.- М., 1988.
12. Калачева С. Эволюция русского стиха. – М., 1986.
13. Качуровський І. Метрика.- К., 1994.
14. Кожинов В. Как пишут стихи. – М., 1970.
15. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. Структура стиха. – Л., 1972.
16. Сидоренко Г.К. Українське віршування. Від найдавніших часів до Шевченка.- К., 1974.
17. Федотов О. Основы русского стихосложения. – М., 1997.
18. Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л., 1972.
19. Шенгели Г. Техника стиха.- М..1960.

Допоміжна література

 Вірш як специфічний тип художнього мовлення: Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Гаспаров М.Л. Современный русский стих. Метрика и ритмика.- М., 1974; Гиршман М. Стихотворная речь //Теория литературы. Основные проблемы в историческом освещении. СТИЛЬ. Произведение. Литературное развитие. – М., 1965; Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика.- Мюнхен. 1993; Дрыжакова Е В волшебном мире поэзии.- М., 1978; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Иллюшин А.А. Русское стихосложение.- М., 1988; Калачева С. Выразительные возможности русского стиха. – М., 1977; Калачева С. Эволюция русского стиха. – М., 1986; Качуровський І. Метрика.- К., 1994; Коваленков А. Практика современного стихосложения. – М., 1962; Ковалев А. Степень точности. Заметки о стихе. – М., 1972; Кожинов В. Как пишут стихи. – М., 1970; Лотман Ю. Анализ поэтического текста. Структура стиха. – Л., 1972; Огнев В. Книга про стихи. – М., 1963; Сидоренко Г.К. Ритміка Шевченка. – К., 1967; Сидоренко Г.К. Українське віршування. Від найдавніших часів до Шевченка.- К., 1974; Томашевский Б.В. Стих и язык.- М.- Л., 1959; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958; Федотов О. Основы русского стихосложения. – М., 1997; Харлап М. О стихе. – М., 1966; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972; Чамата Н.П. Ритміка Шевченка. – К., 1974; Шенгели Г. Техника стиха.- М..1960.

 Звукова організація вірша: Благой Д. Мысль и звук в поэзии //Славянские литературы. УІІ міжнародний съезд славистов. – М., 1973; Голуб И. Звук и слово в поэзии //Русская речь. – 1974. - №2; Голуб Б. Символика звуков //Русская речь. – 1980. - №6; Гончаров Б. Звуковая организация стиха и проблемы рифмы. – М., 1973; Дрыжакова Е В волшебном мире поэзии.- М., 1978; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Журавлев А. Фонетическое значение. – Л., 1974; Качуровський І. Фоніка.- К., 1994; Кожевникова В. Словесная инструментовка //Слово и образ. – М., 1964; Левицький В. Звуковий символізм: основні поняття, ідеї, результати //Мовознавство. – 1993. - №1; Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – М., 1972; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972; Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960;

 Римування у вірші: Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Бельская Л. К проблеме классификации и систематизации рифм //Филологические науки. – 1977. – №4; Гончаров Б. Звуковая организация стиха и проблема рифмы. – М., 1973; Дрыжакова Е В волшебном мире поэзии.- М., 1978; Жирмунский В. Рифма, ее история и теория //Жирмунский В. Теория стиха. – Л., 1975; Качуровський І. Фоніка. – К., 1994; Калитин Н. Слово и время. – М., 1967; Краснова Л. Рифма и ее роль// Краснова Л. Поэтика Александра Блока. – Львов, 1973; Лотман Ю. Проблема рифмы //Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – М., 1972; Самойлов Д. Книга о русской рифме. – М., 1973; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958;.Федотов О. Рифма и стих: у истоков русской стиховой культуры //Русская литература. – 1984. – №4; Холшевников В. Основы стиховедения. Русское стихосложение. – Л., 1972; Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960;

Строфічна організація вірша: Английский сонет ХVI – ХIХ веков. – М., 1990; Баевский В. Строфика современной лирики в ее отношении к строфике народной поэзии //Проблемы стиховедения. – Ереван, 1976; Бехер И. Философия сонета// Бехер И. Любовь моя, поэзия. – М., 1965; Вишневский К. Введение в строфику //Проблемы теории стиха, – Л., 1984;Вишневский К. Архитектоника русского стиха ХVІІІ – первой половины ХIХ века //Исследования по теории стиха, – Л., 1978; Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Гаспаров М. Стих начала ХХ в.: строфическая традиция и эксперимент //Связь времен. Проблемы преемственности в русской литературе конца ХIХ – начала ХХ вв. – М., 1992; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Западноевропейский сонет ХІІІ-ХVІІІ в. – Л., 1988; Качуровський І. Строфіка.- К., 1994; Кормилов С. Строфика как элемент стихотворной формы //Филология. – М., 1974, – Вып. 3; Лотман Ю. СТрофа как единство //Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Л., 1972; Никонов В. Строфика //Изучение стихосложения в школе. – М., 1960; Пейсахович М.А. Строфика Лермонтова //Творчество М.Ю.Лермонтова. – М., 1964; Русский сонет ХVІІІ – начала ХХ века. – М., 1983; Сидоренко Г.К. Ритміка Шевченка. – К., 1967; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958;.Томашевский Б.В. Строфика Пушкина //Томашевский Б.В. Пушкин. Работы разных лет. – М., 1990; Український сонет. Антологія. – К., 1976; Холшевников В. Логаэдические размеры в русской поэзии //Поэтика и стилистика русской литературы. – Л., 1971; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972; Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960;

 Астрофічний вірш: Качуровський Поезії строфічні й астрофічні //Качуровський Строфіка. – К., 1994; Пейсахович М.А. Астрофический стих и его формы // Вопросы языкознания. – 1976. – N1; Пейсахович М.А. Астрофический стих Некрасова // Н.А. Некрасов и его время. Межвузовский сборник, вып. III. – Калининград. – 1977; Пейсахович М.А. Астрофические стихотворения Лермонтова // Вопросы русской литературы. – Львов, 1974. – вып.2; Пейсахович М.А. Віршувальна майстерність Пушкіна (Твори астрофічної форми) // Радянське літературознавство.- 1975. – N6; Пейсахович М.Л. Строфічна організація неримованого вірша// Радянське літературознавство. – 1979,. – N8.

 Фольклорні витоки вірша: Бунчук Б. Ритміка українських народних дум і літературний вірш //Народна творчість та етнографія. – 1981. – №2; Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Гаспаров М. Русский былинный стих //Исследования по теории стиха. – Л., 1978; Колесса Ф. Фольклористичні праці. – К., 1970;Омеляшко Р. Літературно-фольклорні взаємозв'язки ХI – ХVІІІ ст. і розвиток народнописаних віршових форм //Писемність Київської Русі і становлення української літератури. – К., 1988; Позднеев А. Эволюция стихосложения в народной лирике ХVІ – ХVІІІ веков //Из истории русской народной поэзии. Русский фольклор. ХІІ. – Л., 1971; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958;.Федотов О. Фольклорные и литературные корни русского стиха. – Владимир, 1981; Штокмар М. Исследования в области русского народного стихосложения. – М., –952; Юдкін І. Співвідношення ритміки слова та наспіву в пісенному фольклорі //Українське літературознавство. – Львів, 1976. – Вип. 26;

 Квантитативно-метрична система віршування: Античная культура и современная наука. – М., 1985; Гаспаров М. Античный триметр и русский ямб //Вопросы античной литературы и классической филологии. – М., 1966; Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Давньогрецькі письменники в українських перекладах і критиці //Іноземна філологія. –

1970. – Вип. 20; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Егунов А. Гомер в русских переводах XVIII-XIX вв. – М.-Л., 1964; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958; Томсон Д. Исследования по теории древнегреческого общества. Доисторический эгейский мир. – М., 1958; Тэн Б. История передачи гомеровского гекзаметра в славянских языках //Актуальные проблемы теории художественного перевода. – Т.2. – М., 1967; Тэн Б. Переводя Гомера //Мастерство перевода. – М., 1965; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972; Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960;

 Силабічна система віршування: Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Иллюшин А. Польский силлабический одиннадцатисложник и его возможный русский эквивалент //Польский романтизм и восточнославянские литературы. – М., 1973; Иллюшин А. Силлабическая система в истории русского стиха //Славянское барокко. – М., 1979; Качуровський І. Метрика. – К., 1994; Маслюк В.П. Латинське поетика та риторики XVII – першої половини XVIII ст. та їх роль у розвитку теорії літератури на Україні. – К., 1983; Маслюк В.П., Теорія силабічного вірша у шкільних латинськомовних поетиках XVII – першої половини XVIII ст. //Українське літературознавство. – Львів, 1980. – Вип. 35; Панченко А.М. Русская стиховторная культура XVIII века. – Л., 1973; Сидоренко Г.К. Ритміка Шевченка. – К., 1967; Сулима М. Про версифікаційні особливості книжної україномовної поезії середини XVII ст. // Українська поезія. Середина XVII ст. – К., 1992; Сулима М. Теорія віршування на Україні в XVI –XVII ст. // Літературна спадщина Київської Русі і українська література XVI – XVIII ст. – К., 1981; Сулима М. Українське віршування кінця XVI – початку XVII ст. – К., 1985; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958;. Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972; Холшевников В.Е. Русская и польская силлабика и силлабо-тоника //Холшевников В. Стиховедение и поэзия. – Л., 1991; Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960;

 Силлабо-тонічна система віршування: Баевский В. Стих альтернирующего ритма в свете аудиторного эксперимента //Русская советская поэзия и стиховедение. – М., 1969; Вишневский Б. Становление трехсложных размеров в русской поэзии //Русская советская поэзия и стиховедение. – М., 1969; Гаспаров М. Метр и смысл. К семантике русского трехстопного хоря //Известия АН СССР. – СЛЯ. – 1976. – №4; Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Гаспаров М. Ритмика трехсложных размеров в русской поэзии //Некрасов Н.А. и русская литература. – Кострома, 1971; Гаспаров М. Семантический ореол 3-стопного амфибрахия //Проблемы структурной лингвистики. – М., 1980; Гончаров Б. О реформе русского стихосложения в XVIII веке //Русская литература. – 1975. – №2; Дрыжакова Е В волшебном мире поэзии.- М., 1978; Жирмунский В.М. О национальных формах ямбического стиха//Теория стиха.- Л., 1968; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Иллюшин А. О метрике силлабо-тонического стиха //Советское славяноведение. – 1986. – №5; Колмогоров А. Пример изучения метра и его ритмических вариантов //Теория стиха. – Л., 1968; Тимофеев Л.И. Очерк теории и истории русского стиха.- М., 1958;. Тарановский К. О ритмической структуре русских двусложных размеров //Поэтика и стилистика русской литературы. – Л., 1971; Холшевников В. К спорам о русской силлабо-тонике //Проблемы теории стиха. – Л., 1984; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972;Шенгели Г. Техника стиха. – М., 1960.

 Тонічна система віршування: Бунчук Б. Початки українського верлібру //Радянське літературознавство. – 1980. – №12; Бунчук Про вільний вірш у поезії І.Франка // Українське літературознавство. – Львів, 1980. – Вип. 34; Бунчук Б. Про типологію українського вільного вірша //Українське літературознавство. – Львів, 1984. – вип. 43; Гаспаров М. В поисках настоящего верлибра //Литературная учеба. – 1980. – №6; Гаспаров М. Русский трехударный дольник XX в.// Теория стиха. – Л., 1968; Гаспаров М.Л. Очерк истории европейского стиха.- М., 1989; Гаспаров М.Л. Очерк истории русского стиха.- М., 1984; Гаспаров М. Современный русский стих. Метрика и ритмика. – М., 1984; Гаспаров М.Л. Тактовик в русском стихосложении XX в. // Вопросы языкознания. – 1968. – N5; Дрыжакова Е В волшебном мире поэзии.- М., 1978; Жирмунский В.М. Теория стиха,- Л., 1975; Жовтис А. О критериях типологической характеристики свободного стиха //Вопросы языкознания. – 1970. – №2; Иванов Вяч. Свободный стих как способ видеть мир //Иностранная литература. – 1972. – №2; Карпов А. Стих и время. – М., 1966; Кормілов С. Вільний вірш у Лесі Українки //Радянське літературознавство. – 1979. – №9; Костенко Н. Особенности украинского акцентного

стиха //Филологические науки. – 1983. - №3; Костенко Н. Українське віршування ХХ ст. – К., 1993; Овчаренко О. Русский свободный стих. – М., 1984; Холшевников В.Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение.-Л.. 1972.